CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prezentate la 18 ianuarie 2017 [1] [i]

Cauza C-549/15

E.ON Biofor Sverige AB
împotriva
Statens energimyndighet

[cerere de decizie preliminară formulată de Förvaltningsrätten i Linköping (Tribunalul Administrativ din Linköping, Suedia)]

„Interpretarea articolului 34 TFUE și a articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile – Sistem de echilibrare a masei care permite identificarea gazului durabil pentru asigurarea faptului că utilizarea biogazului respectă criteriile de durabilitate prevăzute de directivă – Societate stabilită într-un stat membru, care importă biogaz din alt stat membru prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate – Reglementare națională care condiționează tratamentul fiscal privilegiat al biogazului de realizarea echilibrării masei într-un loc clar delimitat, excluzând transportul său transfrontalier prin gazoducte”

1. Biogazul [2] este generat în natură sau în instalații industriale ca urmare a reacțiilor de degradare a materiei organice, determinate de anumite microorganisme în medii anaerobe. Utilizarea sa (de exemplu, ca biocarburant pentru transport) este foarte benefică pentru mediu atunci când provine din deșeuri organice [3], dar poate afecta alte interese (printre care aprovizionarea cu alimente a populației sau biodiversitatea zonelor cu valoare ecologică ridicată) în cazul în care este obținut din materii prime nereziduale [4].

2. Acesta este riscul pe care urmărește să îl contracareze Directiva 2009/28/CE [5] atunci când prevede că, pentru a beneficia de regimul energiei din surse regenerabile, biogazul utilizat ca biocarburant trebuie să respecte anumite „criterii de durabilitate” stricte. În plus, verificarea respectării acestor criterii este supusă unei metode intitulate „echilibrare a masei” (denumită în continuare „EM”), care face obiectul întrebărilor preliminare adresate Curții de către instanța de trimitere.

1 Limba originală: spaniola.

2 Biogazul conține metan (într-o concentrație care variază între 50 % și 70 % din volum), dioxid de carbon și concentrații mici de alte gaze. După captarea și epurarea sa în instalațiile de producție, acesta este utilizat pentru producerea energiei electrice în cuptoare, sobe, uscătoare, boilere și alte sisteme de combustie adaptate în mod corespunzător. Atunci când este procesat pentru obținerea de biogaz natural concentrat și comprimat (după îndepărtarea dioxidului de carbon, concentrația de metan se ridică la 96 %), calitatea acestuia este comparabilă cu cea a gazelor naturale provenite din combustibili fosili, astfel încât poate fi introdus în rețeaua de gazoducte (precum în prezenta cauză) și utilizat pentru funcționarea vehiculelor.

3 Instalațiile de producție dispun de un fermentator sau biodigestor care valorifică digestia anaerobă a anumitor bacterii pentru a transforma hidrații și grăsimile în biogaz. Materia primă utilizată în acest scop este, practic, biomasa, cu alte cuvinte deșeuri de origine animală și vegetală, provenite din silvicultură, din acvacultură și din industria agroalimentară, precum și deșeuri urbane biodegradabile. Activitatea acestor instalații industriale permite eliminarea deșeurilor respective și producerea simultană de biogaz și de biofertilizatori.

4 Cu privire la detaliile tehnice privind obținerea biogazului a se vedea Varnero Moreno, M. T., *Manual del biogás*, FAO, 2011.

5 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO 2009, L 140, p. 16).

3. Concret, Curtea este sesizată pentru prima dată cu privire la aspectul dacă articolul 18 din Directiva 2009/28, care reglementează metoda EM, impune unui stat membru obligația de a accepta biogazul durabil importat dintr-un alt stat membru prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate [6]. În cazul unui răspuns negativ, instanța *a quo* solicită să se stabilească dacă dispoziția respectivă încalcă interdicția privind măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative la import (articolul 34 TFUE).

4. În opinia noastră, pentru a oferi un răspuns util la întrebările preliminare [7], Curtea va trebui, în plus, să stabilească dacă o reglementare națională precum cea suedeză, care permite aplicarea metodei EM în cadrul rețelei naționale de gazoducte, dar nu și în cazul rețelei transfrontaliere de gazoducte interconectate, este compatibilă cu articolul 34 TFUE.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii: Directiva 2009/28

5. Conform articolului 1:

„Prezenta directivă stabilește un cadru comun pentru promovarea energiei din surse regenerabile. Aceasta stabilește obiective naționale obligatorii privind ponderea globală a energiei din surse regenerabile în cadrul consumului final brut de energie și ponderea energiei din surse regenerabile utilizată în transporturi. […] Prezenta directivă stabilește criteriile de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide”.

6. Articolul 2 al doilea paragraf literele (a), (e), (i) și (k) prevede:

„(a) «energie din surse regenerabile» înseamnă energie din surse regenerabile nefosile, respectiv eoliană, solară, aerotermală, geotermală, hidrotermală, energia oceanelor, energia hidroelectrică, biomasă, gaz de fermentare a deșeurilor, gaz provenit din instalațiile de epurare a apelor uzate și biogaz;

[…]

(e) «biomasă» înseamnă fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor de origine biologică din agricultură (inclusiv substanțe vegetale și animale), silvicultură și industriile conexe, inclusiv pescuitul și acvacultura, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor industriale și municipale;

[…]

(i) «biocarburanți» înseamnă combustibil lichid sau gazos pentru transport, produs din biomasă;

(j) «garanție de origine» înseamnă un document electronic care are funcția unică de a furniza unui consumator final dovada că o pondere sau o cantitate de energie dată a fost produsă din surse regenerabile, în conformitate cu articolul 3 alineatul (6) din Directiva 2003/54/CE;

6 Biogazul este produs în 15 state membre ale Uniunii, conform datelor furnizate de European Biogas Association, *EBA's Biomethane fact sheet*, 2015.

7 Cu privire la posibilitatea Curții de a reformula întrebările preliminare pentru a oferi un răspuns util instanței naționale, a se vedea Hotărârea din 13 octombrie 2016, M. și S. (C-303/15, EU:C:2016:17, punctul 16 și jurisprudența citată).

(k) «schemă de sprijin» înseamnă orice instrument, schemă sau mecanism aplicat de un stat membru sau de un grup de state membre, care promovează utilizarea energiei din surse regenerabile prin reducerea costurilor acestei energii, prin creșterea prețului la care aceasta poate fi vândută sau prin mărirea, prin intermediul unor obligații referitoare la energia regenerabilă sau în alt mod, a volumului achiziționat de acest tip de energie; acesta include, dar nu se limitează la ajutoare pentru investiții, scutiri sau reduceri de impozite, rambursări de taxe, scheme de sprijin privind obligația referitoare la energia din surse regenerabile, inclusiv cele care utilizează certificate verzi, și scheme de sprijin direct al prețurilor, inclusiv tarife fixe și bonus;”.

7. În conformitate cu articolul 3:

„(1) Fiecare stat membru se asigură că ponderea energiei obținută din surse regenerabile, calculată în conformitate cu articolele 5-11, în cadrul consumului final brut de energie în 2020 reprezintă cel puțin obiectivul său național pentru ponderea de energie obținută din surse regenerabile în anul respectiv, conform celor prevăzute în coloana a treia din tabelul de la anexa I partea A. Aceste obiective naționale globale obligatorii sunt conforme cu obiectivul privind ponderea de cel puțin 20 % de energie din surse regenerabile în consumul final brut de energie din Comunitate în 2020. Pentru a realiza mai ușor obiectivele prevăzute în prezentul articol, fiecare stat membru promovează și încurajează eficiența energetică și economia de energie.

[…]

(4) Fiecare stat membru se asigură că ponderea energiei din surse regenerabile utilizată în toate formele de transporturi în 2020 reprezintă cel puțin 10 % din consumul final de energie în transporturi în statul membru respectiv.

[…]”

8. În ceea ce privește calcularea ponderii energiei din surse regenerabile, articolul 5 alineatul (1) prevede următoarele:

„(1) Consumul final brut de energie din surse regenerabile în fiecare stat membru se calculează ca suma următoarelor:

(a) consumul final brut de energie electrică din surse regenerabile de energie;

(b) consumul final brut de energie din surse regenerabile pentru încălzire și răcire; și

(c) consumul final de energie din surse regenerabile în transporturi.

La calcularea ponderii deținute în cadrul consumului final brut de energie din surse regenerabile, gazul, energia electrică și hidrogenul din surse regenerabile de energie se iau în considerare numai o dată la litera (a), litera (b) sau la litera (c) din primul paragraf.

[…] biocarburanții și biolichidele care nu respectă criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(6) nu se iau în considerare”.

9. Conform considerentului (65):

„(65) Producția de biocarburanți ar trebui să fie durabilă. Biocarburanții utilizați în vederea realizării obiectivelor prevăzute de prezenta directivă și cei care beneficiază de scheme de sprijin naționale ar trebui, prin urmare, să îndeplinească criteriile de durabilitate”.

10. Articolul 17 detaliază aceste criterii de durabilitate după cum urmează:

„(1) Indiferent dacă materiile prime au fost cultivate pe teritoriul Comunității sau în afara acestuia, energia produsă din biocarburanți și biolichide este luată în considerare pentru scopurile menționate la literele (a), (b) și (c) numai în cazul în care sunt îndeplinite criteriile de durabilitate stabilite la alineatele (2)-(6):

(a) măsurarea respectării cerințelor prezentei directive în ceea ce privește obiectivele naționale;

(b) măsurarea respectării obligațiilor referitoare la energia regenerabilă;

(c) eligibilitatea privind sprijinul financiar pentru consumul de biocarburanți și biolichide.

[…]

(2) Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră datorată utilizării biocarburanților și a biolichidelor luate în considerare pentru scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) este de cel puțin 35 %.

[…]

(3) Biocarburanții și biolichidele care sunt luate în considerare pentru scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) nu se obțin din materii prime ce provin de pe terenuri bogate în biodiversitate […]

[…]

(4) Biocarburanții și biolichidele care sunt luate în considerare în scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) nu se obțin din materii prime ce provin de pe terenuri cu stocuri mari de carbon […]

[…]

(5) Biocarburanții și biolichidele care sunt luate în considerare în scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) nu se obțin din materii prime ce provin de pe terenuri care în ianuarie 2008 erau turbării […]

(6) Materiile prime agricole cultivate în Comunitate și utilizate pentru producția de biocarburanți și biolichide care se iau în considerare pentru scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c) se obțin în conformitate cu cerințele și standardele menționate în titlul „Mediu” partea A și la punctul 9 din anexa II la Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 […]

[…]

(8) Statele membre nu refuză să ia în considerare, din alte motive de durabilitate, în scopurile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c), biocarburanții și biolichidele obținute cu respectarea prezentului articol.

[…]”

11. Conform articolului 18:

„(1) În cazul în care biocarburanții și biolichidele se iau în considerare pentru scopurile menționate la articolul 17 alineatul (1) literele (a), (b) și (c), statele membre solicită operatorilor economici să demonstreze că au fost îndeplinite criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(5). În acest sens, statele membre solicită operatorilor economici să utilizeze un sistem de echilibrare a masei care:

(a) permite ca loturile de materii prime sau biocarburant cu caracteristici de durabilitate diferite să fie amestecate;

(b) prevede ca informațiile cu privire la caracteristicile de durabilitate și mărimea loturilor menționate la litera (a) să rămână valabile pentru amestec și

(c) prevede ca suma tuturor loturilor retrase din amestec să fie descrisă ca având aceleași caracteristici de durabilitate, în aceleași cantități, ca suma tuturor loturilor adăugate la amestec.

(2) În 2010 și 2012, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului rapoarte privind funcționarea metodei de verificare a echilibrării masei descrisă la alineatul (1) și potențialul acesteia de a permite utilizarea altor metode de verificare referitoare la unele sau toate tipurile de materii prime, biocarburanți sau biolichide. […]

(3) Statele membre iau măsuri pentru a asigura că operatorii economici prezintă informații fiabile și pun la dispoziția statelor membre, la cerere, datele care au fost utilizate pentru elaborarea informațiilor. Statele membre solicită operatorilor economici luarea măsurilor de elaborare a unui standard corespunzător de audit independent al informațiilor prezentate de aceștia și prezentarea de dovezi în acest sens. Auditul verifică dacă sistemele utilizate de operatorii economici sunt precise, fiabile și imposibil de fraudat. Auditul evaluează frecvența și metodologia prelevării de probe și soliditatea datelor.

Informațiile menționate la primul paragraf includ în special informații referitoare la respectarea criteriilor de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(5), informații adecvate și relevante referitoare la măsurile luate pentru protecția solului, a apei și a aerului, reabilitarea terenurilor degradate, evitarea consumului excesiv de apă în zonele sărace în resurse de apă, precum și informații adecvate și relevante referitoare la măsurile luate pentru a ține seama de aspectele menționate la articolul 17 alineatul (7) al doilea paragraf.

[…]

(4) Comunitatea depune eforturi pentru a încheia acorduri bilaterale sau multilaterale cu țări terțe, care să cuprindă dispoziții privind criterii de durabilitate corespunzătoare celor din prezenta directivă. În cazul în care Comunitatea a încheiat acorduri care conțin dispoziții care reglementează aspecte incluse în criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(5), Comisia poate decide ca acele acorduri să demonstreze că biocarburanții și biolichidele care s-au obținut din materii prime cultivate în țările respective respectă criteriile de durabilitate în cauză. […]

Comisia poate decide ca sistemele internaționale sau naționale voluntare de stabilire a standardelor de producție a produselor din biomasă să conțină date exacte în sensul articolului 17 alineatul (2) sau să demonstreze că loturile de biocarburanți respectă criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (3)-(5). […]

[…]

(5) Comisia adoptă decizii în temeiul alineatului (4) numai în cazul în care acordul sau sistemul în cauză îndeplinește standardele adecvate de fiabilitate, transparență și audit independent. […]

(6) Deciziile luate în temeiul alineatului (4) se adoptă în conformitate cu procedura menționată la articolul 25 alineatul (3). Aceste decizii sunt valabile pe o perioadă de cel mult 5 ani.

(7) În cazul în care un operator economic oferă dovezi sau date obținute în conformitate cu un acord sau un sistem care a făcut obiectul unei decizii adoptate în temeiul alineatului (4), în măsura domeniului de aplicare a deciziei menționate, un stat membru nu solicită furnizorului să prezinte alte dovezi de respectare a criteriilor de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(5) sau informații privind măsurile menționate la alineatul (3) al doilea paragraf al prezentului articol.

[…]"

12. Potrivit considerentului (94):

„Deoarece măsurile prevăzute la articolele 17-19 au de asemenea efecte asupra funcționării pieței interne prin armonizarea criteriilor de durabilitate pe care biocarburanții și biolichidele trebuie să le îndeplinească pentru obiectivele de contabilizare în temeiul prezentei directive și, astfel, facilitează, în conformitate cu articolul 17 alineatul (8), comerțul între statele membre cu biocarburanți și biolichide care respectă aceste criterii, aceste măsuri se întemeiază pe articolul 95 din tratat".

B – Dreptul național

13. Directiva 2009/28 a fost transpusă în dreptul suedez prin Legea (2010:598) privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide [8], pusă în aplicare prin Regulamentul (2011:1088) privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide [9]. Cele două reglementări au fost completate prin Regulamentul Statens Energimyndighet (Agenția Națională pentru Energie din Suedia, denumită în continuare „Agenția pentru energie") privind criteriile de durabilitate pentru biocarburanți și biolichide [10].

14. Articolul 1 litera a) din capitolul 3 din Legea 2010/598 conține anumite nuanțări suplimentare cu privire la procedura de verificare a durabilității biocarburanților. Printre altele, prevede că persoana care are obligația să depună declarații garantează, cu ajutorul unui sistem de verificare, că biocarburanții sunt durabili, și în acest scop încheie acorduri cu operatorii din tot lanțul de producție și prelevă probe din instalațiile lor. Sistemul de verificare trebuie să fie monitorizat de un organism independent de control care verifică dacă acesta este exact, fiabil și imposibil de fraudat. Această monitorizare include, de asemenea, o evaluare a metodologiei și a frecvenței prelevării probelor, precum și un audit al informațiilor furnizate de persoana obligată să depună declarații cu privire la sistemul său de verificare, organismul independent de control întocmind un raport care include opinia sa asupra sistemului. Guvernul sau autoritatea desemnată de acesta poate lua măsuri suplimentare cu privire la sistemul de verificare și la monitorizarea acestuia.

15. Conform articolului 14 din Ordonanța 2011/1088, verificarea durabilității biocarburanților se efectuează cu ajutorul sistemului EM, care se aplică în aceleași condiții cu cele prevăzute la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28. Agenția pentru energie poate adopta măsuri suplimentare cu privire la sistemul de verificare și la monitorizarea sa.

8 Lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränsle (denumită în continuare „Legea 2010/598").

9 Förordning (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (denumit în continuare „Regulamentul 2011/1088").

10 Statens energimyndighets föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen (denumit în continuare „STEMFS 2011/2").

16. În temeiul acestei competențe, Agenția pentru energie a adoptat STEMFS 2011/2. Articolul 2 din capitolul 3 prevede că persoana obligată să depună declarații trebuie să garanteze, prin intermediul sistemului său de verificare, că trasabilitatea biocarburanților poate fi urmărită de la locul de cultivare, de creare sau de colectare a materiei prime până la locul de consum al carburantului sau până la momentul în care impozitul devine exigibil.

17. Conform articolului 3 din capitolul 3 din STEMFS 2011/2:

„Echilibrarea masei se realizează în conformitate cu articolul 14 primul paragraf punctul 3 din Regulamentul privind criteriile de durabilitate într-un loc clar delimitat și într-un termen adecvat pentru lanțul de producție.

În conformitate cu Legea (1994:1766) privind impozitul pe energie, orice antrepozit fiscal al unei persoane care are obligația de a depune declarații poate constitui un loc în sensul primului paragraf".

II – Litigiul național și întrebările preliminare

18. Societatea E.ON Biofor Sverige AB (denumită în continuare „E.ON Biofor") cumpără biogaz durabil de la o societate-soră din Germania, pe care îl transferă în Suedia, prin Danemarca, păstrând dreptul de proprietate asupra biogazului în toate etapele. Conform situației de fapt prezentate de aceasta, societatea germană introduce biogaz într-un punct clar definit din rețeaua de gaz germană, în care dreptul de proprietate este transmis societății suedeze E.ON Biofor, care extrage ulterior o cantitate de biogaz din rețeaua de gaze tot într-un punct clar definit (punctul de frontieră dintre rețeaua de gaz germană și cea daneză). Gazul părăsește ulterior rețeaua de gaz daneză la Dragör și este transferat în rețeaua suedeză.

19. Responsabilitatea privind intrarea și ieșirea gazului dintr-o rețea națională de gaze revine unui singur operator economic, care trebuie să dețină un contract de livrare sau de vânzare-cumpărare într-un punct de frontieră, astfel încât aceleași volume nu pot fi vândute sau cumpărate de două ori, întrucât aceasta ar provoca un dezechilibru în sistem. Pentru fiecare lot care este furnizat în totalitate în punctul de frontieră dintre rețelele naționale de gazoducte există un certificat de durabilitate REDCert DE, emis în conformitate cu sistemul național german de aplicare a metodei EM. Certificatul garantează că biogazul care a fost transportat și introdus respectă criteriile de durabilitate și că nu a fost vândut unui terț. Certificatul poate fi obținut numai o dată și este emis direct pentru societatea suedeză E.ON Biofor de societatea germană cu același nume.

20. La 3 septembrie 2013, Agenția pentru energie a solicitat E.ON Biofor, în conformitate cu articolul 3 din STEMFS 2011/2, să modifice sistemul său de verificare a durabilității biogazului, pentru a se asigura că metoda EM este realizată într-un „loc clar delimitat".

21. Agenția pentru energie consideră că este posibil, menținându-se caracteristicile de durabilitate, să se introducă biogaz durabil în rețeaua de gaz suedeză și să se vândă cantitatea corespunzătoare cu acest titlu în orice loc din Suedia, chiar dacă nu este vorba despre același gaz fizic. Cu toate acestea, în cererea adresată E.ON Biofor, agenția respectivă a afirmat că același principiu nu este aplicabil în afara frontierelor naționale.

22. Potrivit Agenției pentru energie, importul de biogaz prin intermediul rețelei de gaze naturale nu ar îndeplini cerința privind metoda EM, deoarece aceasta nu se aplică într-un „loc clar delimitat”, astfel cum prevede articolul 3 din capitolul 3 din STEMFS 2011/2. Prin urmare, biogazul importat de E.ON Biofor în Suedia nu putea fi inclus în sistemul său de verificare a durabilității [11].

23. E.ON Biofor a atacat la instanța de trimitere decizia Agenției pentru energie, solicitând anularea punctului 4 din cerere. Aceasta din urmă s-a opus pretenției E.ON Biofor.

24. Având în vedere tezele în discuție, Förvaltningsrätten i Linköping (Tribunalul Administrativ din Linköping, Suedia) a suspendat procedura și adresează Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Noțiunile «echilibrare a masei» și «amestec» care figurează la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 trebuie să fie interpretate în sensul că statele membre au obligația de a autoriza schimburile comerciale de biogaz între statele membre prin intermediul unei rețele de gaz interconectate?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, în acest caz dispoziția relevantă din directivă este compatibilă cu articolul 34 TFUE, deși aplicarea ei ar putea să aibă efectul de a limita schimburile comerciale?”

25. Au prezentat observații scrise cele două părți din litigiul principal, Parlamentul, Consiliul, Comisia, Guvernul Țărilor de Jos și Guvernul Estoniei. În ședința desfășurată la 26 octombrie 2016 au intervenit E.ON Biofor, Agenția pentru energie și cele trei instituții europene.

III – Observațiile părților

A – Cu privire la prima întrebare preliminară

26. Potrivit Parlamentului European, Consiliului și Comisiei, articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 se limitează la impunerea utilizării EM ca metodă tehnică pentru verificarea respectării criteriilor de durabilitate a biogazului. Această dispoziție stabilește numai anumite condiții minime care trebuie prevăzute de statele membre în vederea aplicării metodei EM. Printre aceste condiții nu există nicio limitare geografică, astfel încât statele membre sunt libere să reglementeze sau să nu reglementeze aplicarea metodei EM în ceea ce privește schimburile intracomunitare de biogaz efectuate prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate.

27. În opinia acestor instituții ale Uniunii, articolul 18 alineatul (1) este neutru în ceea ce privește comerțul intracomunitar de biogaz, domeniu material pe care nu îl reglementează. Potrivit Comisiei, Directiva 2009/28 nu conține nicio prevedere privind libera circulație care impune statelor membre obligația de a comercializa ca biogaz durabil biogazul vândut în mod legal cu acest titlu în alte state membre.

28. Prin urmare, acestea consideră că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 nu poate fi interpretat în sensul că impune statelor membre obligația de a accepta comercializarea ca biogaz durabil a biogazului importat din alte state membre prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate.

11 Prin urmare, biogazul importat nu mai era calificat ca fiind durabil conform legislației suedeze și nu mai putea beneficia de avantajele fiscale acordate de Legea (1994:1776) privind impozitul pe energie [Lagen (1994:1776) om skatt på energi], care permit vânzarea biogazului la un preț competitiv în raport cu cel al gazului provenit din combustibili fosili.

29. Guvernul olandez împărtășește această teză, însă adaugă că, în cazul în care Suedia permite utilizarea procedurii EM în ceea ce privește rețeaua sa națională de gazoducte, ar trebui să o permită și în cazul importurilor de biogaz din alte state membre. În plus, această concluzie se justifică prin existența unor sisteme voluntare naționale și internaționale, care sunt aprobate de Comisie în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Directiva 2009/28 și care contribuie la comerțul transfrontalier cu biogaz.

30. E.ON Biofor consideră că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 se opune unei reglementări naționale care împiedică comercializarea ca biogaz durabil a unui biogaz importat din alt stat membru prin gazoducte, dacă importul respectiv întrunește condițiile prevăzute pentru utilizarea sistemului EM.

31. În opinia sa, importurile din Germania în Suedia întrunesc condițiile respective în prezenta cauză. În rețeaua de gazoducte se efectuează un amestec de gaze cu diferite caracteristici de durabilitate și se asigură relația fizică dintre producție și consum, întrucât introducerea și retragerea biogazului se efectuează în rețeaua de gazoducte naționale interconectate, care constituie un spațiu fizic clar delimitat.

32. În plus, E.ON Biofor susține că certificatele prezentate permit Autorității pentru energie să verifice dacă toate loturile retrase din amestec în Suedia au aceleași caracteristici de durabilitate precum loturile introduse în Germania în același amestec.

33. În opinia E.ON Biofor, interpretarea sa este conformă cu scopurile legiuitorului Uniunii, deoarece transportul biogazului prin gazoducte poluează mai puțin și costă mai puțin decât cel rutier, maritim sau feroviar. Comerțul transfrontalier ar încuraja consumul acestuia, având efecte pozitive asupra reducerii gazelor cu efect de seră, urmărită de Directiva 2009/28. Dimpotrivă, respingerea metodei EM în ceea ce privește schimburile intracomunitare prin intermediul gazoductelor ar crește costurile de transport al biogazului.

34. Guvernul estonian și Agenția pentru energie susțin teza contrară. Acestea susțin că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 nu are ca obiect armonizarea comerțului cu biogaz pe teritoriul Uniunii și că, prin urmare, nu poate fi interpretat în sensul că obligă statele membre să accepte aplicarea metodei EM în ceea ce privește biogazul importat prin intermediul rețelei de gazoducte interconectate.

35. Potrivit Agenției pentru energie, metoda EM implică un control al trasabilității biogazului de la locul de producție la cel de consum, care ar trebui efectuat „într-un loc clar delimitat”, în care o autoritate de supraveghere poate verifica durabilitatea loturilor de biogaz adăugate și retrase din amestec. Acest control nu poate fi realizat în rețeaua de gazoducte naționale interconectate în lipsa unei autorități europene care să îl supravegheze. Acceptarea aplicării metodei EM în această situație ar implica, în realitate, admiterea utilizării unui sistem de certificate negociabile (*book and claim*).

B – Cu privire la cea de a doua întrebare preliminară

36. În ceea ce privește validitatea articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28, Parlamentul și Consiliul consideră că acesta nu implică o restricție privind schimburile intracomunitare de biogaz și că, prin urmare, nu contravine interdicției privind măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative la import (articolul 34 TFUE). Instituțiile menționate adaugă că, dacă articolul respectiv ar conduce la astfel de restricții, acestea ar fi justificate de cerința imperativă privind protecția mediului și ar respecta principiul proporționalității.

37. Comisia și guvernul estonian susțin că utilizarea metodei EM creează un obstacol în calea comerțului intracomunitar de biogaz, care contravine în principiu articolului 34 TFUE, dar care este justificată de protecția mediului. Legiuitorul Uniunii nu și-a exercitat în mod disproporționat marja sa de apreciere prin alegerea EM ca metodă de control al durabilității biogazului. Agenția pentru energie, care susține de asemenea această teză, invocă drept justificare suplimentară necesitatea asigurării furnizării de energie.

38. Cu toate acestea, E.ON Biofor consideră că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 ar fi contrar articolului 34 TFUE în cazul în care ar fi interpretat în sensul că realizează o armonizare exhaustivă și că nu asigură libera circulație intracomunitară de biogaz durabil prin intermediul gazoductelor. Aceasta adaugă că măsura suedeză constând în autorizarea aplicării metodei EM în ceea ce privește biogazul de origine suedeză în rețeaua națională de gazoducte și interzicerea acesteia în cazul celui importat prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate încalcă articolul 34 TFUE. În opinia sa, această restricție ar fi discriminatorie și nu ar fi justificată de protecția mediului și nici de securitatea aprovizionării cu energie, întrucât nu respectă principiul proporționalității.

IV – Analiza întrebărilor preliminare

39. Având în vedere că prin cererea de decizie preliminară se solicită interpretarea noțiunilor „echilibrare a masei” și „amestec”, prevăzute la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28, precum și pronunțarea cu privire la compatibilitatea dispoziției respective cu articolul 34 TFUE, considerăm că se impun anumite observații preliminare cu privire la aceste noțiuni.

40. Articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 impune utilizarea metodei EM pentru a verifica îndeplinirea criteriilor de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(6) din aceasta, pe care biogazul trebuie să le respecte pentru a fi considerat durabil.

41. Această calificare sau „etichetă ecologică” constituie o *conditio sine qua non* pentru ca consumul de biocarburant să fie luat în considerare cu scopul: a) de a verifica respectarea de către statele membre a obligației de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră; b) de a verifica respectarea obligațiilor de utilizare a energiei din surse regenerabile; și c) de a beneficia de diferitele tipuri de ajutoare create de stat pentru promovarea consumului de energie din surse regenerabile.

42. Logica criteriilor de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(6) din Directiva 2009/28 este de a evita utilizarea zonelor cu valoare ecologică ridicată [12] în vederea obținerii de biomasă pentru producția biocombustibililor. În plus, materiile prime utilizate pentru producția biogazului trebuie să respecte cerințele de mediu prevăzute de reglementarea Uniunii în sectorul agricol [13]. Criteriile de durabilitate a biogazului vizează, concret, ambele obiective.

43. Directiva 2009/28 efectuează o armonizare exhaustivă a criteriilor de durabilitate a biogazului, astfel încât, conform articolului 17 alineatul (8), statele membre nu pot introduce criterii suplimentare și nici nu pot renunța să utilizeze vreunul dintre criteriile stabilite la articolul 17 din Directiva 2009/28 [14].

12 De exemplu, terenurile cu o valoare ridicată în termeni de biodiversitate (păduri primare și suprafețe împădurite; zone naturale protejate sau zone pentru protecția speciilor sau a ecosistemelor rare, amenințate sau pe cale de dispariție; pășuni bogate în diversitate) sau cu stocuri mari de carbon (zone umede, zone împădurite sau zone cu copaci foarte înalți) și turbării.

13 Regulamentul (CE) nr. 73/2009 al Consiliului din 19 ianuarie 2009 de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1290/2005, (CE) nr. 247/2006, (CE) nr. 378/2007 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 (JO 2009, L 30, p. 16, rectificare în JO 2010, L 43, p. 7).

14 Aceasta este opinia prezentată de Comisie în Comunicarea privind implementarea practică a sistemului de durabilitate [al UE] pentru biocarburanți și biolichide și privind regulile de contabilizare aplicabile biocarburanților (JO 2010, L 160, p. 8).

44. În mod logic, trebuie să se verifice dacă biogazul comercializat respectă criteriile de durabilitate – în acest scop existând diverse tehnici și proceduri – dintre care Directiva 2009/28 a ales metoda EM. Prin această alegere s-au eliminat:

– metoda de conservare a identității, care împiedică amestecarea biocarburanților între ei sau cu alți combustibili, întrucât presupune că biocarburantul rămâne strict izolat și că este identificabil din faza de producție până în cea de consum. Legiuitorul Uniunii nu a acceptat această metodă din cauza costurilor administrative și de transport ridicate [15];

– metoda certificatelor negociabile (*book and claim*) [16], care ar permite furnizorilor să demonstreze că lotul de combustibil comercializat a fost obținut din surse regenerabile. În cazul acestei metode nu ar exista o relație directă între biocombustibilul comercializat și producția sa din biomasă care să întrunească criteriile de durabilitate, astfel încât operatorii economici nu ar trebui să demonstreze trasabilitatea acestuia, iar costurile administrative pe care le implică ar fi minime.

45. Astfel cum am menționat, legiuitorul Uniunii a decis să impună metoda EM ca opțiune intermediară între cele două anterioare, deoarece aceasta nu numai că permite amestecarea diferiților biocarburanți în vederea comercializării lor, ci asigură în același timp și trasabilitatea de la locul de origine la cel de consum. Metoda EM obligă comerciantul să dețină documentația care dovedește că în rețeaua de distribuție a fost introdusă aceeași cantitate de biocarburant cu cea retrasă din rețeaua respectivă, după ce a fost obținută în conformitate cu criteriile de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(6) din Directiva 2009/28. Costurile administrative ale aplicării acestei metode sunt mai mari decât cele aferente metodei certificatelor negociabile, însă eficiența sa este superioară în ceea ce privește încurajarea producției de biocarburant [17].

46. Conform considerentului (76) al Directivei 2009/28, Comisia trebuia să examineze alte proceduri de verificare a biocarburanților și să prezinte [articolul 18 alineatul (2)] Parlamentului European și Consiliului, în anii 2010 și 2012, rapoarte privind funcționarea metodei EM și posibilitatea de a adopta alte metode. În raportul întocmit, aceasta a concluzionat că metoda EM era în continuare cea mai adecvată [18].

15 O analiză comparativă a avantajelor și a dezavantajelor acestor trei metode poate fi consultată în Final report for Task 1 in the context of the project ENER/C1/2010-431, Jasper Van de Staaij, J.; Van den Bos, A.; Toop, G.; Alberici, S.; Yildiz, I., *Analysis of the operation of the mass balance system and alternatives*, 2012.

16 A se vedea documentul SEC/2008/0085 final din 23 ianuarie 2008, Commission staff working document – Impact assessment – Document accompanying the package of implementation measures for the EU's objectives on climate change and renewable energy for 2020, p. 148.

17 În acest sens, considerentul (76) al Directivei 2009/28 subliniază că modificările în comportamentul actorilor de pe piață „vor interveni numai dacă biocarburanții și biolichidele care îndeplinesc aceste criterii antrenează o majorare de preț în comparație cu cele care nu le îndeplinesc. În conformitate cu metoda echilibrului masei de verificare a conformității, există o legătură de ordin fizic între respectarea de către producția de biocarburanți și de biolichide a criteriilor de durabilitate și consumul de biocarburanți și de biolichide în cadrul Comunității, care garantează un echilibru corespunzător între cerere și ofertă și asigură o majorare a prețurilor mai mare decât cea din cadrul sistemelor în care nu există o astfel de legătură. Pentru a se garanta că biocarburanții și biolichidele care îndeplinesc criteriile de durabilitate pot fi vândute la un preț mai mare, ar trebui prin urmare utilizată metoda echilibrului masei pentru a verifica respectarea acestor criterii. Acest lucru ar trebui să mențină integritatea sistemului, evitând în același timp impunerea unei sarcini nerezonabile asupra industriei".

18 A se vedea documentul SEC/2010/0129 final din 31 ianuarie 2011, Commission Staff Working Document Report on the operation of the mass balance verification method for the biofuels and bioliquids sustainability scheme in accordance with Article 18(2) of Directive 2009/28/EC.

47. În opinia noastră, articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 efectuează o armonizare parțială a modalității de aplicare a metodei EM [19], impunând, în orice caz, trei condiții, și anume:

– să permită amestecarea loturilor de materii prime sau de biocarburant cu caracteristici de durabilitate diferite;

– să prevadă ca informațiile cu privire la caracteristicile de durabilitate și mărimea loturilor de biocarburant să rămână valabile pentru amestec;

– să prevadă ca suma tuturor loturilor retrase din amestec să fie descrisă ca având aceleași caracteristici de durabilitate, în aceleași cantități, ca suma tuturor loturilor adăugate la amestec.

48. Pe baza acestei armonizări parțiale, Directiva 2009/28 permite aplicarea metodei EM prin intermediul uneia dintre următoarele variante:

– un sistem național de aplicare stabilit de autoritatea competentă din fiecare stat membru în conformitate cu articolul 18 alineatul (3) din Directiva 2009/28;

– sisteme voluntare, naționale și internaționale recunoscute de Comisie în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 18 alineatele (4) și (5) din Directiva 2009/28;

– un sistem internațional prevăzut într-un acord bilateral sau multilateral încheiat de Uniune cu state terțe și recunoscut de Comisie în acest scop.

49. Până în acest moment, Uniunea nu a încheiat niciun acord cu state terțe și metoda EM este aplicată fie prin intermediul sistemelor naționale (precum cel suedez, în prezenta cauză), fie prin intermediul celor 19 sisteme voluntare aprobate de Comisie până în prezent [20].

A – Prima întrebare preliminară: interpretarea articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28

50. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28, atunci când prevede utilizarea metodei EM, trebuie interpretat în sensul că obligă statele membre să autorizeze schimburile comerciale de biogaz între statele membre prin intermediul unei rețele interconectate de gazoducte.

51. Astfel cum am menționat, prezentul litigiu a luat naștere ca urmare a cerinței privind aplicarea metodei EM într-un „loc clar delimitat” în Suedia, motiv pentru care Agenția pentru energie a comunicat E.ON Biofor că rețeaua de gazoducte naționale interconectate nu îndeplinea cerința respectivă.

19 În Comunicarea Comisiei cu privire la sistemele voluntare și la valorile standard din cadrul sistemului de durabilitate al UE pentru biocarburanți și biolichide (JO 2010, C 160, p. 1) se adaugă detalii suplimentare cu privire la modul de utilizare a metodei EM drept procedură pentru asigurarea lanțului de custodie a biocarburanților, apt să garanteze trasabilitatea respectării criteriilor de durabilitate din faza de producție și până la consumul lor final. Comisia a subliniat că bilanțul de masă este un sistem în care „caracteristicile de durabilitate” rămân asociate „loturilor” și că atunci când se amestecă loturi cu caracteristici diferite de durabilitate, caracteristicile de durabilitate și dimensiunile individuale ale fiecărui lot rămân atribuite amestecului. Dacă un amestec este separat, oricărui lot scos din acesta i se poate atribui oricare dintre seturile de caracteristici de durabilitate (însoțite de dimensiuni), atât timp cât combinația tuturor loturilor scoase din amestec prezintă aceleași dimensiuni pentru fiecare dintre seturile de caracteristici de durabilitate care s-au regăsit în amestec.

20 Pot fi consultate la https://ec.europa.eu/energy/en/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes.

52. În realitate, articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 nu include printre cerințele privind metoda EM necesitatea aplicării acesteia într-un loc clar delimitat. Referirea la acest „loc” se face în Comunicarea Comisiei din 2010 care, în contextul analizării formelor diferite pe care le poate lua amestecul de biocarburanți, arată că „loturile se află în mod normal în contact, ca de exemplu să fie într-un container, într-o instalație sau într-un amplasament de prelucrare sau logistic (definit ca un loc geografic precis delimitat unde pot fi amestecate produsele)[21]”.

53. Din această precizare a Comisiei nu rezultă nicio cerință suplimentară față de cele prevăzute la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2008/29 pentru utilizarea metodei EM. Prin urmare, este posibilă amestecarea de biogaze cu diferite niveluri de durabilitate și de biogaze din combustibili fosili, iar amestecul trebuie efectuat într-un anumit loc geografic care permite acest lucru (container, instalație de prelucrare sau logistică, gazoducte etc.).

54. Având în vedere că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2008/29 include numai cerințele tehnice de bază pentru aplicarea metodei EM, la care am făcut referire anterior[22], impactul său asupra comerțului intracomunitar de biogaz prin intermediul gazoductelor este neutru. Împărtășim opinia Comisiei, a Consiliului și a Parlamentului în sensul că dispoziția nu impune și nici nu interzice aplicarea acestei metode în ceea ce privește schimburile transfrontaliere de biogaz.

55. Revine statelor membre sarcina de a stabili normele de reglementare a metodei EM, în vederea concretizării aplicării sale, garantând respectarea condițiilor prevăzute la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28. Prin urmare, acestea pot să stabilească aplicarea metodei EM fie în instalațiile de producție, fie în rețeaua națională de gazoducte (astfel cum au decis Suedia, Germania și Țările de Jos), sau într-o rețea de gazoducte naționale interconectate, cu condiția să se poată asigura lanțul de custodie și trasabilitatea biogazului.

56. Armonizarea exhaustivă a criteriilor de durabilitate, impunerea utilizării metodei EM pentru a verifica dacă biogazul le respectă și armonizarea parțială a condițiilor tehnice de utilizare a acestei metode favorizează în mod clar schimburile intracomunitare ale acestui biocarburant. Considerentul (94) al Directivei 2009/28 se referă tocmai la obiectivul de armonizare al articolelor 17 și 18, specificând că temeiul juridic pentru adoptarea sa este articolul 95 TCE (articolul 114 TFUE) și că prin intermediul acestora urmărește să „facilite[ze] […] comerțul între statele membre cu biocarburanți și biolichide […]”.

57. Or, astfel cum a menționat Comisia în observațiile sale, Directiva 2009/28 nu conține nicio prevedere privind circulația necondiționată a biogazului între statele membre, iar acestea pot implementa diverse sisteme de aplicare a metodei EM, care dau naștere unor restricții privind comerțul intracomunitar cu biogaz durabil. Ar fi fost necesară o armonizare exhaustivă a condițiilor de utilizare a metodei EM, astfel încât toate sistemele naționale să fie similare și, prin urmare, să se asigure libera circulație a biogazului comercializat în mod legal în conformitate cu oricare dintre ele.

21 Comunicarea Comisiei menționată la nota de subsol nr. 19, secțiunea 2.2.3.

22 A se vedea punctul 47 din prezentele concluzii.

58. În lipsa unei astfel de armonizări complete, operatorii pot beneficia de libera circulație transfrontalieră a biogazului numai dacă utilizează sistemele voluntare de verificare autorizate de Comisie, în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Directiva 2009/28. Agenția pentru energie recunoaște, în acest context, că nu se opune acceptării biogazului durabil importat pe baza unuia dintre certificatele respective [23], cu condiția să vizeze comerțul transfrontalier, precum în cazul regimurilor International Sustainability and Carbon Certification (ISCC), REDcert EU și NTA 8080 [24].

59. Prin urmare, propunem Curții să răspundă la prima întrebare preliminară în sensul că interpretarea noțiunilor „echilibrare a masei" și „amestec" prevăzute la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 nu împiedică și nici nu obligă statele membre să autorizeze în mod necondiționat comerțul cu biogaz durabil prin intermediul unei rețele de gazoducte naționale interconectate.

B – A doua întrebare preliminară: compatibilitatea articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 cu articolul 34 TFUE

60. În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare preliminară, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la eventuala incompatibilitate a articolului 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 cu articolul 34 TFUE, care interzice măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative la import.

61. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, interdicția prevăzută la articolul 34 TFUE „privește nu numai măsurile naționale, ci și măsurile adoptate de instituțiile Uniunii", astfel încât normele de drept derivat trebuie de asemenea să o respecte [25].

62. Or, această interdicție revine în sarcina instituțiilor Uniunii într-un mod mai puțin strict decât le revine statelor membre [26], deoarece Curtea acordă acestora dintâi o marjă largă de apreciere pentru exercitarea competenței de armonizare în domeniul producției și al comercializării mărfurilor. Prin urmare, acestea pot să adopte norme care creează temporar obstacole în calea comerțului intracomunitar, înainte de eliminarea lor definitivă [27].

23 Punctele 30-32 din observațiile sale scrise.

24 Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/1361 a Comisiei din 9 august 2016 privind recunoașterea sistemului „International Sustainability and Carbon Certification" în vederea demonstrării conformității cu criteriile de durabilitate în temeiul Directivelor 98/70/CE și 2009/28/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului (JO 2016, L 215, p. 33), Decizia de punere în aplicare 2012/432/UE a Comisiei din 24 iulie 2012 privind recunoașterea schemei „REDcert" în vederea demonstrării conformității cu criteriile de durabilitate în temeiul Directivelor 98/70/CE și 2009/28/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului (JO 2012, L 199, p. 24), Decizia de punere în aplicare 2012/452/UE a Comisiei din 31 iulie 2012 privind recunoașterea schemei „NTA 8080" în vederea demonstrării conformității cu criteriile de durabilitate în temeiul Directivelor 98/70/CE și 2009/28/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului (JO 2012, L 205, p. 17).

25 Hotărârea din 17 mai 1984, Denkavit Nederland (15/83, EU:C:1984:183, punctul 15), Hotărârea din 12 iulie 2005, Alliance for Natural Health și alții (cauzele conexate C-154/04 și C-155/04, EU:C:2005:449, punctul 47), și Hotărârea din 12 iulie 2012, Association Kokopelli (C-59/11, EU:C:2012:447, punctul 80). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:37), în care propunea să se constate nulitatea articolului 3 alineatul (3) din Directiva 2009/28 ca urmare a încălcării articolelor 34-36 TFUE, deoarece conferea statelor membre competența de a interzice sau de a restrânge accesul producătorilor de energie electrică verde care dețin instalații în alt stat membru la schemele lor de sprijin.

26 De exemplu în Hotărârea din 14 decembrie 2004, Arnold André (C-434/02, EU:C:2004:800, punctul 59), Curtea a statuat: „[î]n pofida faptului că interdicția de comercializare a produselor din tutun pentru uz oral prevăzută la articolul 8 din Directiva 2001/37 constituie una dintre restricțiile menționate la articolul 28 CE [în prezent articolul 34 TFUE], aceasta este justificată, astfel cum s-a arătat la punctul 56 din prezenta hotărâre, de motive de protecție a sănătății umane. Prin urmare, nu se poate considera în niciun caz că implică o încălcare a articolului 28 CE [în prezent articolul 34 TFUE]".

27 Conform unei jurisprudențe constante, „trebuie să se recunoască în favoarea legiuitorului Uniunii o putere largă de apreciere într-un domeniu precum cel în speță, care implică luarea de către acesta a unor decizii de natură, economică și socială și în care trebuie să efectueze aprecieri complexe. În consecință, numai caracterul vădit inadecvat al unei măsuri adoptate în acest domeniu în raport cu obiectivul pe care instituțiile competente urmăresc să îl atingă poate afecta legalitatea unei astfel de măsuri". A se vedea printre altele Hotărârea din 4 mai 2016, Philip Morris Brand și alții (C-547/14, EU:C:2016:325, punctul 166), și Hotărârea din 10 decembrie 2002, British American Tobacco (Investments) e Imperial Tobacco (C-491/01, EU:C:2002:741, punctul 123).

63. Impunerea metodei EM pentru verificarea respectării criteriilor de durabilitate a biogazului, în conformitate cu articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28, creează o anumită barieră în calea schimburilor intracomunitare ale acestui bun, în măsura în care impune operatorilor economici să își asume anumite sarcini administrative și financiare suplimentare, care nu ar fi existat în cazul în care s-ar fi optat pentru metoda certificatelor negociabile (sau chiar pentru o liberalizare completă, care ar fi conferit libertate deplină operatorilor economici de a dovedi prin alte mijloace durabilitatea biogazului lor).

64. În plus, astfel cum am menționat, armonizarea parțială efectuată la articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 cu privire la metoda EM permite statelor membre să stabilească regimuri naționale diferite pentru utilizarea sa, astfel încât biogazul considerat durabil conform unui sistem național ar putea să nu aibă această calitate într-un alt stat membru. O armonizare exhaustivă ar fi împiedicat apariția acestor impedimente tehnice și ar fi asigurat că biogazul durabil, odată ce a fost produs și comercializat în mod legal într-un stat membru, ar putea avea acces pe baza aceleiași „etichete” și în celelalte state membre ale Uniunii în vederea distribuirii sale în interiorul acestora.

65. Or, restricțiile privind comerțul intracomunitar care rezultă din utilizarea metodei EM (potențial contrare interdicției prevăzute la articolul 34 TFUE) pot fi justificate de cerința imperativă de protecție a mediului și trebuie să respecte principiul proporționalității. Considerațiile pe care le vom prezenta ulterior cu privire la reglementarea națională care impune utilizarea metodei EM într-un loc clar delimitat în Suedia pot fi extrapolate în prezenta cauză, cu deosebirea că reglementarea articolului 18 din Directiva 2008/29 este generală pentru toate statele membre, neexistând niciun element discriminatoriu sau protecționist care să încalce principiul proporționalității.

66. În plus, cu toate că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 prevede o restricție temporară privind comerțul intracomunitar de biogaz, favorizează totodată dezvoltarea acestui comerț pe termen lung, ceea ce exclude calificarea sa ca măsură cu efect echivalent contrară articolului 34 TFUE, potrivit jurisprudenței Curții menționate anterior. Această concluzie se bazează pe mai multe motive.

67. În primul rând, metoda EM îngreunează într-o mai mică măsură comerțul intracomunitar decât metoda de conservare a identității, astfel cum am arătat anterior [28], permițând totodată efectuarea unui control al trasabilității gazului durabil.

68. În al doilea rând, Directiva 2009/28 permite operatorilor, la articolul 18 alineatul (4), să utilizeze sisteme voluntare naționale și internaționale pentru aplicarea metodei EM, după ce au fost recunoscute de Comisie. Aceste sisteme voluntare se pot folosi atât în cadrul comerțului intern al unui stat, cât și în cel al comerțului intracomunitar. Prin utilizarea lor, operatorul are garanția, în temeiul articolului 18 alineatul (7) din directiva respectivă [29], că biogazul a cărui durabilitate a fost acreditată printr-o metodă EM acceptată de oricare dintre aceste sisteme voluntare poate fi comercializat într-un alt stat membru, în aceleași condiții ca biogazul de origine națională verificat printr-o metodă EM conformă cu sistemul național.

69. În al treilea rând, articolul 18 alineatul (9) din Directiva 2008/29 prevede posibilitatea de a înlocui, în viitor, metoda EM cu alte metode mai puțin restrictive în ceea ce privește comerțul intracomunitar, precum cea a certificatelor negociabile. Această prevedere demonstrează că metoda EM reprezintă un prim pas către promovarea comerțului intracomunitar cu biogaz, chiar dacă creează temporar anumite bariere care pot fi eliminate ulterior.

28 A se vedea punctele 43 și 44 din prezentele concluzii.

29 Amintim că, în conformitate cu această dispoziție: „[î]n cazul în care un operator economic oferă dovezi sau date obținute în conformitate cu un acord sau un sistem care a făcut obiectul unei decizii adoptate în temeiul alineatului (4), în măsura domeniului de aplicare al deciziei menționate, un stat membru nu solicită furnizorului să prezinte alte dovezi de respectare a criteriilor de durabilitate prevăzute la articolul 17 alineatele (2)-(5) sau informații privind măsurile menționate la alineatul (3) al doilea paragraf al prezentului articol”.

70. Prin urmare, având în vedere că alegerea metodei EM, astfel cum a fost efectuată, este consecința analizării diferitor factori (de natură economică și tehnică) de o complexitate evidentă și că, în opinia noastră, nu este o măsură vădit necorespunzătoare în raport cu obiectivul propus, nu există motive să se considere că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 încalcă articolul 34 TFUE.

C – Compatibilitatea reglementării suedeze cu articolul 34 TFUE

71. Curtea a statuat că, atunci când un domeniu a fost armonizat în mod exhaustiv la nivelul Uniunii, orice măsură națională adoptată în cadrul acestuia trebuie analizată în lumina dispozițiilor măsurii de armonizare, iar nu a dispozițiilor de drept primar [30]. Cu toate acestea, orice reglementare națională care transpune în dreptul intern o directivă de armonizare neexhaustivă trebuie să respecte dreptul primar [31].

72. Având în vedere că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 armonizează numai parțial, iar nu exhaustiv, utilizarea metodei EM pentru verificarea caracterului durabil al biogazului, regimul național suedez trebuie analizat în lumina articolului 34 TFUE.

73. Mai exact, trebuie să se stabilească dacă condiția ca metoda EM să se aplice într-un loc clar delimitat, precum rețeaua de gazoducte suedeză, dar nu și în rețeaua de gazoducte naționale interconectate, constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import, interzisă de articolul 34 TFUE. Cu toate că instanța de trimitere nu adresează în mod direct această întrebare, considerăm că trebuie să o abordăm astfel încât răspunsul Curții să fie util pentru soluționarea litigiului principal.

74. Potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 34 TFUE, atunci când interzice măsurile cu efect echivalent restricțiilor cantitative la import între statele membre, vizează orice măsură națională care poate împiedica direct sau indirect, în mod real sau potențial comerțul intracomunitar [32].

75. Or, măsura Agenției pentru energie, fiind aplicabilă în mod nediferențiat întregii cantități de biogaz durabil comercializat în Suedia, indiferent de originea sa, împiedică utilizarea metodei EM în ceea ce privește biogazul importat în rețeaua de gazoducte naționale interconectate, astfel încât îngreunează sau împiedică importurile de biogaz provenit din alte state membre prin intermediul rețelei respective.

76. În cazul în care biogazul produs și comercializat în mod legal în Germania, care în principiu respectă cerințele de durabilitate prevăzute la articolul 17 din Directiva 2009/28, nu poate intra în Suedia ca biogaz durabil prin intermediul unui gazoduct, măsura națională restrânge importul și este, prin urmare, contrară articolului 34 TFUE. Chiar dacă, astfel cum susține Agenția pentru energie, acesta ar putea fi distribuit ca biogaz nedurabil, rentabilitatea sa pentru operatorul economic s-ar reduce, deoarece numai gazul durabil beneficiază de un regim fiscal favorabil, care îl face competitiv în raport cu combustibilii fosili.

30 Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 57 și jurisprudența citată).

31 Hotărârea din 12 octombrie 2000, Ruwet (C-3/99, EU:C:2000:560, punctul 47), și Hotărârea din 18 septembrie 2003, Bosal (C-168/01, EU:C:2003:479, punctele 25 și 26). În ceea ce privește armonizarea exhaustivă prin intermediul directivelor care permit adoptarea unor măsuri naționale care conferă un nivel mai ridicat de protecție, Curtea consideră, de asemenea, că acestea trebuie să fie compatibile cu interdicția prevăzută la articolele 34 TFUE-36 TFUE [Hotărârea din 16 decembrie 2008, Gysbrechts și Santurel Inter (C-205/07, EU:C:2008:730, punctele 33-35)].

32 A se vedea în special Hotărârea din 11 iulie 1974, Dassonville (8/74, EU:C:1974:82, punctul 5), Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 66), Hotărârea din 11 septembrie 2014, Essent Belgium (C-204/12-C-208/12, EU:C:2014:2192, punctul 77), și Hotărârea din 29 septembrie 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, punctul 93).

77. Potrivit Agenției pentru energie, legislația suedeză nu împiedică comerțul transfrontalier de biogaz durabil, care poate fi importat de operatorii din alte state membre prin gazoducte, pe baza unuia dintre sistemele voluntare aprobate de Comisie în conformitate cu articolul 18 alineatul (4) din Directiva 2009/28 [33]. Aceasta adaugă că operatorii pot apela de asemenea la transportul rutier, feroviar sau maritim, putând introduce ulterior biogazul importat în rețeaua suedeză de gazoducte.

78. În opinia noastră, niciunul dintre cele două argumente nu este suficient pentru a exclude efectul restrictiv al măsurii. Biogazul ar putea fi cu siguranță lichefiat și exportat în Suedia pe cale rutieră, maritimă sau feroviară, prin menținerea caracteristicilor sale și prin aplicarea metodei de conservare a identității pentru verificarea durabilității, dar, astfel cum a subliniat E.ON Biofor, aceste mijloace de transport, altele decât gazoductele, cresc în mod considerabil prețul lui final, împiedicând *de facto* importul său în Suedia, întrucât nu ar mai fi competitiv cu biogazul de origine suedeză [34].

79. Unica modalitate prin care operatorii economici din alte state membre ar putea exporta biogaz durabil în Suedia ar fi prin utilizarea unui sistem voluntar de aplicare a metodei EM, în timp ce producătorii suedezi de biogaz ar putea folosi unul dintre aceste sisteme voluntare sau sistemul național suedez, care le-ar putea fi mai favorabil. Pentru a demonstra durabilitatea biogazului său, E.ON Biofor a utilizat sistemul național german REDCert DE și, astfel cum a susținut în ședință, utilizarea unui sistem voluntar de control al EM aprobat de Comisie, precum REDCert EU, ar implica costuri suplimentare în sarcina sa.

80. Bariera în calea importurilor de biogaz din alte state membre prin intermediul rețelei de gazoducte ar putea, totuși, să fie justificată de unul dintre motivele de interes general enumerate la articolul 36 TFUE sau de cerințe imperative. Curtea a admis că o reglementare sau o practică națională care constituie o măsură cu efect echivalent restricțiilor cantitative la import poate fi legitimată de unul dintre aceste motive sau cerințe. Și într-un caz, și în celălalt, măsura națională trebuie, conform principiului proporționalității, să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins [35].

81. Măsura Agenției pentru energie facilitează utilizarea metodei EM de producătorii suedezi de biogaz, permițându-le să îl amestece în rețeaua națională de gazoducte prin aplicarea metodei EM, ceea ce este mai puțin restrictiv decât dacă ar fi fost obligați să o utilizeze în fiecare instalație de producție. Prin urmare, măsura menționată favorizează utilizarea respectivei energii din surse regenerabile și, din această perspectivă, ar putea fi justificată de protecția mediului [36] și, mai exact, de promovarea biogazului ca energie din surse regenerabile [37], care contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, acestea constituind una dintre cauzele principale ale schimbărilor climatice pe care Uniunea și statele membre s-au angajat să le combată [38]. Măsura suedeză contribuie de asemenea la asigurarea aprovizionării cu energie, deoarece contribuie la satisfacerea cererii de biogaz pentru transport, care constituie obiectivul sistemului suedez de stimulente fiscale.

33 A se vedea punctul 68 din prezentele concluzii.

34 Conform calculelor E.ON Biofor, importul biogazului durabil pe cale rutieră din Germania în Suedia ar fi de 25-50 de ori mai costisitor decât cel efectuat prin intermediul gazoductelor.

35 A se vedea în special Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 76), și Hotărârea din 11 decembrie 2008, Comisia/Austria (C-524/07, EU:C:2008:717, punctul 54).

36 Conform datelor furnizate de părți, biogazul pentru transport este un combustibil mult mai nepoluant decât benzina sau motorina, deoarece emite cu până la 93 % mai puțin dioxid de carbon pe unitate de energie.

37 A se vedea Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160, punctul 73), Hotărârea din 11 septembrie 2014, Essent Belgium (C-204/12-C-208/12, EU:C:2014:2192, punctul 91), și Hotărârea din 29 septembrie 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732, punctul 84).

38 Astfel cum se arată în mod explicit în considerentul (1) al Directivei 2009/28, intensificarea utilizării sale constituie componente importante ale pachetului de măsuri necesare pentru reducerea acestor emisii, pentru respectarea Protocolului de la Kyoto și pentru accelerarea îndeplinirii obiectivelor sale. A se vedea Hotărârea din 26 septembrie 2013, IBV & Cie (C-195/12, EU:C:2013:598, punctul 56), și Hotărârea din 11 septembrie 2014, Essent Belgium (C-204/12-C-208/12, EU:C:2014:2192, punctul 92).

82. Prin favorizarea protecției mediului, a promovării energiei din surse regenerabile în general și a biogazului în special, măsura contribuie de asemenea, în mod indirect, la protecția sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor, precum și la conservarea plantelor, aceste motive de interes general fiind enumerate la articolul 36 TFUE [39].

83. Cu toate acestea, decizia Agenției suedeze pentru energie trebuie să respecte principiul proporționalității, ceea ce presupune că trebuie să fie de natură să asigure realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru ca acesta să fie atins.

84. În opinia noastră, limitarea metodei EM la rețeaua suedeză de gazoducte, cu excluderea rețelei de gazoducte naționale interconectate a statelor membre ale Uniunii Europene nu este strict necesară pentru a promova utilizarea biogazului durabil în Suedia, ci dimpotrivă, implică imposibilitatea *de facto* de a importa în Suedia biogazul provenit din alte state membre, în condițiile în care aceste importuri ar crește oferta de biogaz și ar facilita o utilizare mai extinsă a acestui biocarburant.

85. Considerăm că nu există motive suficiente pentru ca Suedia să împiedice operatorii care doresc să importe biogaz durabil, verificat prin metoda EM, prin intermediul rețelei de gazoducte interconectate cu alte state membre ale Uniunii Europene, atât timp cât aceștia pot demonstra, precum producătorii suedezi, că durabilitatea biogazului lor este garantată în conformitate cu articolul 18 din Directiva 2009/28 și cu sistemul național de aplicare a metodei EM. Acest argument este întărit în cazul în care Comisia poate adopta o decizie prin care să stabilească faptul că un sistem național de aplicare a metodei EM (care i-a fost notificat) implică în mod automat recunoașterea reciprocă, la fel ca sistemele voluntare [40].

86. Agenția suedeză pentru energie încearcă să își justifice comportamentul prin lipsa unei autorități europene de supraveghere a rețelei naționale de gazoducte, care să aibă capacitatea de a monitoriza aplicarea metodei EM pentru a se asigura trasabilitatea loturilor de biogaz durabil care fac obiectul comerțului intracomunitar și pentru a evita în același timp ca operatorii să beneficieze de mai mult decât de un ajutor pentru producerea sau comercializarea biogazului. În cadrul ședinței, aceasta a insistat asupra imposibilității de a verifica lanțul de custodie a biogazului importat din Germania în Suedia, deoarece nu poate exercita niciun control asupra producătorilor de biogaz din Germania.

87. Considerăm că acest argument nu este acceptabil, deoarece articolul 18 alineatul (4) din Directiva 2009/28 permite libera circulație a biogazului durabil prin intermediul gazoductelor atunci când trasabilitatea sa este asigurată prin intermediul sistemelor voluntare aprobate de Comisie. În cazul în care un operator dovedește, în conformitate cu sistemul național al țării de producție, că a respectat metoda EM în ceea ce privește un lot de biogaz durabil importat dintr-un stat membru prin intermediul gazoductelor, autoritățile suedeze ar trebui să accepte importul său și să nu împiedice transportul prin rețeaua suedeză de gazoducte.

88. Armonizarea parțială a utilizării metodei EM, reglementată de articolul 18 alineatele (1) și (3) din Directiva 2009/28, trebuie să permită aplicarea principiului recunoașterii reciproce a biogazului durabil obținut în statele membre, cu excepția cazului în care acestea pot dovedi că există o cerință imperativă care justifică respingerea sa. Agenția suedeză pentru energie nu a furnizat argumente suficiente pentru a răsturna această prezumție de aplicare a recunoașterii reciproce pentru biogazul produs și comercializat în mod legal în Germania ca biogaz durabil și exportat în Suedia prin intermediul gazoductelor.

39 Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra (C-379/98, EU:C:2001:160, punctul 75), și Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, punctul 80).

40 Decizia de punere în aplicare (UE) 2016/708 a Comisiei din 11 mai 2016 privind respectarea de către „Austrian Agricultural Certification Scheme" a condițiilor stabilite în Directivele 98/70/CE și 2009/28/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului (JO 2016, L 122, p. 60).

89. Suedia ar fi putut permite operatorilor economici să dovedească durabilitatea biogazului acestora cu ajutorul informațiilor din sistemul de aplicare a metodei EM din țara lor de origine. Aceasta constituie o alternativă mai puțin restrictivă pentru comerțul intracomunitar decât interdicția *de facto* a importurilor prin intermediul gazoductelor. În realitate, astfel cum a recunoscut în ședință, Agenția pentru energie verifică durabilitatea biogazului prin examinarea documentației prezentate de operatorii naționali. Nu înțelegem de ce nu ar putea aplica aceeași soluție în ceea ce privește importatorii de biogaz care prezintă certificate naționale fiabile, care dovedesc caracterul durabil al biogazului.

90. Prin urmare, măsura în litigiu nu respectă, în opinia noastră, principiul proporționalității. În orice caz, revine Agenției pentru energie (și, eventual, instanței care analizează deciziile sale împotriva cărora s-au exercitat căi de atac) sarcina de a stabili dacă probele furnizate de E.ON Biofor sunt apte să demonstreze că loturile de biogaz importate îndeplinesc criteriile de durabilitate prevăzute de Directiva 2009/28, că s-au respectat cerințele privind metoda EM și că nu există riscul unei duble contabilizări a loturilor respective în Germania și în Suedia, în pofida transportului lor prin intermediul rețelei de gazoducte naționale interconectate.

D – Măsura Agenției pentru energie în calitate de schemă națională de sprijin

91. În sfârșit, cu titlu subsidiar și numai în cazul în care întrebările adresate de instanța de trimitere ar fi abordate din perspectiva restricțiilor admisibile privind „schemele naționale de sprijin” pentru producția de biogaz, în sensul articolului 2 al doilea paragraf litera (k) din Directiva 2009/28, dorim să subliniem că limitarea metodei EM la biogazul transportat prin gazoducte suedeze și excluderea celui care provine din rețeaua de gazoducte naționale interconectate nu se încadrează în niciuna dintre schemele respective. Această situație nu este comparabilă nici cu schemele naționale de sprijin pentru producția de energie electrică verde examinate de Curte în Hotărârea Ålands Vindkraft [41].

92. Cu toate că decizia de trimitere nu face nicio referire expresă în acest sens [42], din cuprinsul său pare să rezulte (astfel cum a confirmat Agenția pentru energie în cadrul ședinței) că tratamentul fiscal favorabil vizează tot gazul durabil, nu numai pe cel de origine suedeză, motiv pentru care și gazul importat beneficiază de acesta, în conformitate cu sistemele voluntare pentru aplicarea metodei EM [43].

93. Curtea a permis statelor membre să adopte măsuri discriminatorii pentru a sprijini energia electrică verde și să le limiteze la cea obținută pe teritoriul lor [44]. În opinia noastră, această jurisprudență, care a fost criticată în ceea ce privește anumite elemente [45], nu poate fi extrapolată la prezenta cauză. În primul rând, deoarece, astfel cum am menționat, nu este vorba despre o schemă națională de sprijin pentru producția de biogaz. În al doilea rând, deoarece trasabilitatea energiei electrice verzi este foarte dificil de menținut în cadrul producției și al comercializării sale (ceea ce explică utilizarea certificatelor negociabile), în timp ce trasabilitatea biogazului este posibilă, fiind

41 Hotărârea din 1 iulie 2014 (C-573/12, EU:C:2014:2037).

42 Instanța *a quo* nu a inclus în trimiterea sa preliminară nicio întrebare cu privire la interpretarea dreptului Uniunii care ar putea fi aplicabil reglementării suedeze care acordă un tratament fiscal favorabil biogazului durabil, astfel încât consumul acestuia să fie competitiv în raport cu gazul obținut din combustibili fosili.

43 Conform documentului Sweden's third progress report on the development of renewable energy pursuant to Article 22 of Directive 2009/28/EC, 22.12.2015, p. 77: „Of the proportion of biofuels sold in Sweden in 2014, more than 90 % were certified as coming from one of the voluntary certification schemes that have been approved by the Commission. The biofuels that are not covered by certification include nationally produced biogas, for example”. [Din cantitatea de biocarburanți vândută în Suedia în anul 2014, peste 90 % au fost certificați ca provenind de la unul dintre sistemele voluntare de certificare aprobate de Comisie. Biocarburanții necertificați includ, de exemplu, biogazul produs la nivel național].

44 Hotărârea din 1 iulie 2014, Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, punctele 94-104).

45 A se vedea Concluziile avocatului general Bot prezentate în cauza Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:257, punctul 4), precum și comentariile lui Michel, V.: „Marché intérieur et politiques de l'Union: brèves réflexions sur une quête d'unité”, în *L'identité du droit de l'Union européenne – Mélanges en l'honneur de Claude Blumann*, Bruylant, Bruxelles, 2015, p. 229.

asigurată prin intermediul Directivei 2009/28, chiar prin metoda EM. În sfârșit, Curtea a considerat că anumite măsuri discriminatorii naționale (precum aplicarea tarifelor de transport preferențiale numai în ceea ce privește energia electrică verde regională) sunt contrare articolului 34 TFUE și nejustificate [46].

94. În definitiv, considerăm că o măsură națională care impune aplicarea metodei EM într-un loc clar delimitat, precum rețeaua națională de gazoducte, excluzând biogazul verificat prin intermediul acestei metode, care provine din rețeaua de gazoducte naționale interconectate, constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import contrară articolului 34 TFUE.

V – Concluzie

95. Având în vedere considerațiile prezentate, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Förvaltningsrätten i Linköping (Tribunal Administrativ din Linköping, Suedia) după cum urmează:

„1) Articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, de modificare și ulterior de abrogare a Directivelor 2001/77/CE și 2003/30/CE (JO 2009, L 140, p. 16), atunci când utilizează noțiunile «echilibrare a masei» și «amestec», nu împiedică și nici nu obligă statele membre să autorizeze în mod necondiționat comerțul transfrontalier de biogaz prin intermediul unei rețele de gazoducte naționale interconectate.

2) Nu există motive pentru a reține că articolul 18 alineatul (1) din Directiva 2009/28 încalcă articolul 34 TFUE.

3) O măsură națională care impune aplicarea metodei de «echilibrare a masei» într-un loc clar delimitat, precum rețeaua națională de gazoducte, excluzând biogazul verificat prin intermediul acestei metode care circulă prin rețeaua de gazoducte naționale interconectate, constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative la import contrară articolului 34 TFUE.”

i — iÎn textul concluziilor prezentate în cauza C-549/14, E.ON Biofor Sverige, s-au identificat, după lectura acestora, următoarele cinci erori de formă care trebuie rectificate:
a) Titlul I.A se va citi „A. Dreptul Uniunii: Directiva 2009/28” în loc de „A. Dreptul Uniunii”. Astfel, titlul I.A.1 „Directiva 2009/28” dispare.
b) Nota de subsol 16 teza finală se va citi „p. 148” în loc de „p. 143”.
c) Nota de subsol 22 se va citi „punctul 47” în loc de „punctul 48”.
d) Nota de subsol 28 se va citi „punctele 43 și 44” în loc de „punctele 45 și 46”.
e) Nota de subsol 33 se va citi „punctul 68” în loc de „punctul 69”.

46 Hotărârea din 29 septembrie 2016, Essent Belgium (C-492/14, EU:C:2016:732).